

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи підприємництва»

Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
Освітньо-професійна програма	<i>075 Маркетинг</i>
Факультет	<i>економічний</i>
Кафедра	<i>менеджменту</i>
Семестр	<i>1</i>
Кількість кредитів	<i>5</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Викладач	<i>к.е.н., доцент Демидюк Сергій Максимович</i>
Контактна інформація	<i>+380967220151</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Освоєння теоретичного та практичного підґрунтя підприємництва є необхідною умовою розуміння принципів сучасного господарювання, що вимагає при підготовці майбутніх фахівців активного включення студентів у творчий процес, осмислення сучасних закономірностей для здійснення підприємницької діяльності, опанування наявних механізмів функціонування підприємництва та набуття навичок, які реалізуються у підприємницькій сфері.
Мета та цілі	Метою вивчення дисципліни «Основи підприємництва» є формування знань про організацію підприємницької діяльності з моменту виникнення підприємницької ідеї до її втілення і досягнення цілей бізнес-діяльності. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: ознайомлення з правами, обов'язками та відповідальністю у ході організації та здійснення підприємницької діяльності, основними категоріями підприємництва; набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо функціональних сфер діяльності організації; застосування на практиці знань щодо інструментів ефективного використання ресурсів для досягнення цілей організації; формування умінь постановки цілей та визначення пріоритетів; засвоєння основ здійснення комунікацій у підприємницькому середовищі.
Результати навчання	Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей: ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

	ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності. Р5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів. Р9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень. Р13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи. Р15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.
Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills – удосконалювати навички комунікації, здатність аналізувати та оцінювати, брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміти влагоджувати конфлікти, презентувати себе і свою позицію, працювати в команді, раціонально планувати робочий час, здатність логічно і системно мислити, креативність, толерантність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Захист прав і свобод людини», «Економічна теорія», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Економічна статистика».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Тема 1. Підприємництво як вид господарювання	1.1. Історія розвитку теорії підприємництва. 1.2. Роль підприємництва в суспільстві. 1.3. Засади підприємницької діяльності в Україні.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 2. Засади господарської діяльності	2.1. Сутність господарської діяльності. 2.2. Сутність підприємництва. 2.3. Сутність та види суб'єктів господарювання. 2.4. Установчі документи суб'єкта господарювання. 2.5. Ліцензування підприємницької діяльності. 2.6. Стандартизація та сертифікація.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 3. Підприємство	3.1. Сутність підприємства. 3.2. Класифікація підприємств. 3.3. Організаційна структура підприємства. 3.4. Управління підприємством. 3.5. Майно підприємства. 3.6. Об'єднання підприємств.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання тестових завдань	5
Тема 4. Державні та комунальні підприємства	4.1. Державне унітарне підприємство. 4.2. Державне комерційне підприємство. 4.3. Казенне підприємство. 4.4. Комунальне унітарне підприємство. 4.5. Державні та комунальні некомерційні товариства.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання тестових завдань	5

Тема 5. Господарські товариства, приватні підприємства та громадяни-підприємці	5.1. Сутність та види господарських товариств. 5.2. Установчі документи господарського товариства. 5.3. Управління господарським товариством. 5.4. Приватні підприємства. 5.5. Громадяни-підприємці.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 6. Підприємницька ідея	6.1. Підприємницька ідея. 6.2. Методи та джерела формування підприємницької ідеї. 6.3. Генерування ідеї. 6.4. Етапи реалізації підприємницької ідеї. 6.5. Методика розробки та структура бізнес-плану.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 7. Створення та припинення підприємницької діяльності	7.1. Порядок створення підприємницької діяльності. 7.2. Організаційно-правове забезпечення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. 7.3. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. 7.4. Засновницькі документи та їх підготовка. 7.5. Порядок формування статутного капіталу підприємства. 7.6. Процес припинення підприємницької діяльності.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання тестових завдань	5
Тема 8. Організація договірної діяльності суб'єкта підприємництва	8.1. Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів. 8.2. Договірні відносини у підприємницькій діяльності. 8.3. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями. 8.4. Касові операції суб'єкта підприємництва.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 9. Трудові та цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності	9.1. Види договорів про працевлаштування. 9.2. Форми працевлаштування та трудового навантаження працівника. 9.3. Укладання договорів цивільно-правового характеру 9.4. Процедура прийняття працівника на роботу. 9.5. Припинення трудових відносин.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 10. Фінансування підприємницької діяльності	10.1. Поняття фінансування підприємницької діяльності. 10.2. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності. 10.3. Внутрішні джерела фінансування. 10.4. Кредитування підприємницької діяльності. 10.5. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності. 10.6. Фінансові програми підтримки підприємництва. 10.7. Венчурне фінансування підприємництва.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5
Тема 11. Оподаткування підприємницької діяльності	11.1. Сутність та види податків в Україні. 11.2. Податкова політика та державне регулювання в сфері оподаткування. 11.3. Загальна та спрощена системи оподаткування. 11.4. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок. 11.5. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та	Вивчення лекційного матеріалу, виконання тестових завдань	5

	МИТО. 14.6. Місцеві податки та збори.		
Тема 12. Підприємницькі ризик	12.1. Сутність та основні види підприємницьких ризиків. 12.2. Аналіз ризиків. 12.3. Управління підприємницькими ризиками. 12.4. Механізм зменшення підприємницьких ризиків.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання тестових завдань	5

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с.
2. Гой І. В. Підприємництво [текст] : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смелянська - К.: «Центр учбової літератури», 2013. - 368 с.
3. Карпюк Г.І. Основи підприємництва [текст] : навч. посіб. / Г.І. Карпюк; [ООН Україна, Програма "Прямуємо разом"]. - Київ : Компанія ВАІТЕ, 2021. - 105 с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV, ред. від 05.04.2017. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 9 січня 2025 року № 4196-IX / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4585-20#Text>
6. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
7. Закон України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 року № 1315-VII / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
8. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року № 1576-XII/ Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
9. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#n386>
10. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27 липня 2022 року № 2465-IX / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
11. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року № 755-IV / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
12. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року 322-VIII / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
13. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
14. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII / Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
15. Підприємництво та організація власного бізнесу : навч. посібник / За ред. Р.І. Грешка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 580 с.
16. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник /Алексєєва С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценко І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. – Житомир: "Полісся", 2021. – 248 с.
17. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій / Г.А. Синицина, О.Д. Рачкован. – Харків : ХДУХТ, 2019. – 93 с.
18. Підприємництво [Текст] : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 2. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах. – 228 с.
- 19.Доброва Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
20. Савіна Н. Б. Основи підприємництва та маркетингу : навч. посіб. / Н. Б. Савіна, А. М. Костюкевич. – Рівне : НУВГП, 2013. – 210 с.

Допоміжна:

21. Демидюк С. М. Порівняльно-інституціональний підхід до дослідження сутності підприємницької діяльності / С.М. Демидюк, А.О. Князевич, О.В. Крайчук // Бізнес-навігатор. – 2022. – № 1 (68). – С. 5–10: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://business-navigator.ks.ua/journals/2022/68_2022/10.pdf

22. Демидюк С. М. Контролінг інноваційних проєктів / А.О. Князевич, С.О. Крайчук, С.М. Демидюк // Інвестиції: практика та досвід. –2021. – № 8. – С. 5–10: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.investplan.com.ua/pdf/8_2021/3.pdf.

23. Демидюк С.М., Князевич А.О., Поліщук І.Є. Антикризисне масштабування бізнесу: досвід виходу на ринки Європи групи компанії “Nova”. Економіка та суспільство. Вип. 62 (2024). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/62>

24. Демидюк С. М., Шимко О. В. Сучасні тенденції розвитку франчайзингу як бізнес-стратегії. Бізнес Інформ. 2024. №1. С. 363–3682.

25. Демидюк С. М., Шимко О. В. Ризик-орієнтований підхід до управління підприємством сфери послуг. Бізнес Інформ. 2024. №4. С. 267–274.

26. Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т. Г., Лагоцька Г. М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. / За науковою ред. О. Л. Ануфрієвої/ – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2014. – 304 с.

27. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.

28. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. / Колот В.М., Репіна І.М., Щербина О.В. — [2-ге вид., перероб. та доп.] — К. : КНЕУ, 2009. — 444 с.

29. Виноградська, А.М. Основи підприємництва [Текст] : навч. посіб. / А. М. Виноградська. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Кондор, 2008. – 544с

30. Цигилик І.І., Криховецька З.М., Паневник Т.М. Основи підприємництва. Друге видання, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.

31. Тягунова Н. М. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс.[текст] навч. посіб./ Н. М. Тягунова, О. А. Спориш. -К.: Центр учбової літератури, 2014. - 118 с.

32. Основи бізнесу : [текст] навч. посіб./ Т.Ю. Тіханова, О.В. Калінчак, М.А. Кузнєцова, Н.Г. Клішова, І.А. Кораблінова, І.С. Лаговник. - 2007. - 188 с

33. Кучеренко В. Р., Добрава Н. В., Квач Я. П., Осіпова М. М. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань): Навч. посіб. / За ред. В. Р. Кучеренка. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 176 с.

34. Іванюта С. М. Іванюта В. Ф. Підприємництво і бізнес-культура. Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 288 с.

35. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: Навч. посіб. – 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Кондор, 2006. – 368 с.

Інформаційні ресурси

1. Онлайн-платформа «Дія.Бізнес». URL: <https://business.diia.gov.ua/>.
2. Офіційна база індикаторів глобального розвитку Світового банку. URL: <https://data.worldbank.org/>
3. Офіційний портал Верховної рада України URL: <http://portal.rada.gov.ua/documents>
4. Офіційний портал Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npasearch>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
7. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.mfsp.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/previous-years-budgets>
9. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти має відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. При виконанні усіх видів завдань у випадку використанні штучного інтелекту здобувач має дотримуватися Політики відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у Приватному

вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», розробленої для всіх учасників освітнього, наукового та адміністративного процесу.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-5)	25
Змістовий модуль 2 (Теми 6-12)	35
Підсумковий контроль – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
0-34	F	